

TEZA:

Nie można radcy prawnemu zabraniać formułowania ocen kierunku zmian prawa. Jest on bowiem uprawniony do wyrażania swoich poglądów i własnych osądów opierających się na doświadczeniu w stosowaniu i wykładni prawa. Z tych też przyczyn nie można twierdzić, że publikacja zamieszczona przez Obwinionego radcę prawnego ukierunkowana jest na wywołanie u odbiorcy obawy przez działaniem organów administracji publicznej, zmierzającym do pozbawienia majątku. Obwiniony formułuje jedynie własne negatywne oceny kierunku zmian prawa. Dlatego uniewinnienie radcy prawnego było zasadne.

WO – 172/22**ORZECZENIE**

z dnia 7 grudnia 2022 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie**w składzie:**

Przewodniczący: S WSD Tomasz Jankowski (sprawozdawca)
Sędziowie: S WSD Małgorzata Sajdak
S WSD Tomasz Prokopiuk
Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Dariusza Drozdowskiego po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2022 r. na rozprawie

sprawy radcy prawnego R. N. (nr wpisu na listę radców prawnych (...))

obwinionego o to że w dniu 24 lipca 2020r. w (...) na portalu internetowym (...) zamieścił artykuł zatytułowany „Zgromadziłeś ponadprzeciętny majątek? To masz się o co bać! Przyjdzie konfiskata prewencyjna i ci go odbierze”, w którym informował o wykonywaniu zawodu i w zakresie świadczonej pomocy prawnej w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i naruszający godność zawodu radcy prawnego a także w sposób naruszający reguły pozyskiwania klientów, poprzez to, że w przedmiotowym artykule zamieścił dane adresowe do czytelników porady prawne zawierające sugestie dotyczące lokowania majątku na Cyprze i Malcie, i pod którym to artykułem wskazał nazwę swojej kancelarii (Kancelaria (...)) z jednoczesną informacją, że kancelaria ta specjalizuje się w ochronie majątku, doradztwie strategicznym dla przedsiębiorców

oraz zarządzaniu sytuacjami kryzysowymi,

tj. o czyn z art. 64 ust 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 32, art. 33 ust 2 i art. 35 pkt 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

po rozpoznaniu odwołania Ministra Sprawiedliwości od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 20 czerwca 2022 roku, sygn. akt D 222/21

orzeka:

1. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie,
2. kosztami postępowania obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych.

UZASADNIENIE

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych, orzeczeniem z dnia 20 czerwca 2022 roku wydanym w sprawie sygn. akt D-222/21 uniewinnił radcę prawnego R. N. (nr wpisu (...)) obwinionego o to, że: w dniu 24 lipca 2020r. w (...) na portalu internetowym (...) zamieścił artykuł zatytułowany „Zgromadziłeś ponadprzeciętny majątek? To masz się o co bać! Przyjdzie konfiskata prewencyjna i ci go odbierze”, w którym informował o wykonywaniu zawodu i w zakresie świadczonej pomocy prawnej w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i naruszający godność zawodu radcy prawnego a także w sposób naruszający reguły pozyskiwania klientów, poprzez to, że w przedmiotowym artykule zamieścił dane adresowe do czytelników porady prawne zawierające sugestie dotyczące lokowania majątku na Cyprze i Malcie, i pod którym to artykułem wskazał nazwę swojej kancelarii (Kancelaria (...)) z jednoczesną informacją, że kancelaria ta specjalizuje się w ochronie majątku, doradztwie strategicznym dla przedsiębiorców oraz zarządzaniu sytuacjami kryzysowymi,

tj. o czyn z art. 64 ust 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 32, art. 33 ust 2 i art. 35 pkt 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Od powyższego orzeczenia Minister Sprawiedliwości wywiódł odwołanie zaskarżając orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w całości na niekorzyść obwinionego zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść a polegający na nieuzasadnionym przyjęciu, że czyn obwinionego radcy prawnego polegający na zamieszczeniu w dniu 24 lipca 2020r. a artykułu zatytułowanego „Zgromadziłeś ponadprzeciętny

majątek? To masz się o co bać! Przyjdzie konfiskata prewencyjna i ci go odbierze”, w którym informował o wykonywaniu zawodu i w zakresie świadczonej pomocy prawnej w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i naruszający godność zawodu radcy prawnego a także w sposób naruszający reguły pozyskiwania klientów, poprzez to, że w przedmiotowym artykule zamieścił dane adresowe do czytelników porady prawne zawierające sugestie dotyczące lokowania majątku na Cyprze i Malcie, i pod którym to artykułem wskazał nazwę swojej kancelarii (Kancelaria (...)) z jednoczesną informacją, że kancelaria ta specjalizuje się w ochronie majątku, doradztwie strategicznym dla przedsiębiorców oraz zarządzaniu sytuacjami kryzysowymi, poprzez ustalenie, że czyn ten nie stanowi deliktu dyscyplinarnego w sytuacji gdy prawidłowo przeprowadzona analiza zgromadzonych dowodów i ich ocena winna prowadzić do przeciwnych niż ocena Sądu I instancji wniosków.

Minister Sprawiedliwości złożył wniosek o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych do ponownego rozpoznania.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie zważył co następuje.

Odwołanie nie jest zasadne i nie zasługujące na uwzględnienie a w konsekwencji orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 20 czerwca 2022 r., sygn. akt D-222/22 należało utrzymać w mocy.

Zgodnie z art. 74¹ pkt 1 Ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego. Odpowiednie stosowanie przepisów prawa jest czynnością polegającą na stosowaniu odpowiednich przepisów bez żadnych modyfikacji, stosowaniu przepisów z pewnymi modyfikacjami oraz nie stosowaniu przepisów, które ze względu na ich bezprzedmiotowość lub sprzeczność z przepisami ustanowionymi dla tych stosunków, do których miały być stosowane odpowiednio, nie mogą być w ogóle stosowane.

Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu - również w granicach podniesionych zarzutów, uwzględniając treść art. 447 § 1-3, a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435, art. 439 § 1, art. 440 i art. 455 kpk. Sąd odwoławczy jest zobowiązany

rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 437 § 1-2 kpk po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części.

W niniejszej sprawie zarzut postawiony obwinionemu dotyczył niedozwolonego informowania o wykonywaniu zawodu radcy prawnego i pozyskiwania klientów w sposób sprzeczny z prawem, dobrymi obyczajami lub naruszające godność zawodu radcy prawnego. Z materiału dowodowego wynika, że naruszenie zasad Rozdziału 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (Informowanie o wykonywaniu zawodu oraz pozyskiwanie klientów), polegało na zamieszeniu w opublikowanym przez obwinionego radcę prawnego artykule adresowanych do czytelników porad prawnych zawierających sugestie dotyczące lokowania majątku na Cyprze i Na Malcie oraz wskazania kancelarii obwinionego z jednoczesną informacją, że kancelaria specjalizuje się w ochronie majątku, doradztwie strategicznym dla przedsiębiorców oraz zarządzaniu sytuacjami kryzysowymi.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego normy prawne określone w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego co do zasady nie zakazują informowania o wykonywanym zawodzie. Kodeks Etyki Radcy Prawnego w art. 31 stanowi, iż informowanie o wykonywaniu zawodu oraz działalności z nim związanej jest prawem radcy prawnego. Informowanie zaś definiuje jako inicjowane przez radcę prawnego działanie niestanowiące bezpośredniej propozycji zawarcia umowy z konkretnym klientem, bez względu na jego formę, treść i środki techniczne. Informacja taka może zawierać określone w katalogu otwartym w art. 31 pkt 3 KERP, w tym m.in. imię i nazwisko (wraz ze zdjęciem), życiorys zawodowy, posiadane tytuły zawodowe (w tym również uprawniające do wykonywania innego zawodu zaufania publicznego), stopnie i tytuły naukowe, kwalifikacje, doświadczenie i umiejętności zawodowe wynikające z dotychczasowej praktyki zawodowej, pełnionych funkcji i zajmowanych stanowisk, możliwość świadczenia pomocy prawnej w językach obcych, preferowane zakresy praktyki zawodowej, datę rozpoczęcia działalności kancelarii lub spółki, wykaz publikacji związanych z zawodem, przyznane tytuły lub nagrody związane z wykonywaniem zawodu, a nadto logotyp Krajowej Izby Radców Prawnych, wskazanie prawnej formy wykonywania zawodu wraz z oznaczeniem indywidualizującym siedzibę i adres kancelarii (jej lokalizację i dojazd), formę kontaktów z klientem (w tym komunikacji elektronicznej), zasady świadczenia pomocy prawnej, zasady kształtowania wynagrodzenia (w tym jego formy lub wysokość), nazwiska współników i zawody wykonywane

przez nich w kancelarii, wskazanie osób lub spółek, z którymi radca prawny stale współpracuje, w tym również wykonujące usługi związane ze świadczeniem pomocy prawnej, wysokość sumy posiadanego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności zawodowych czy informacje o prowadzeniu przez radcę prawnego innej dopuszczalnej działalności pozostającej w związku ze świadczeniem pomocy prawnej.

Deliktem dyscyplinarnym jest natomiast informowanie sprzeczne z prawem, dobrymi obyczajami lub naruszające godność zawodu radcy prawnego, a w szczególności:

- 1) niezgodne z rzeczywistością lub wprowadzające w błąd;
- 2) naruszające tajemnicę zawodową;
- 3) ograniczające klientowi swobodę wyboru, polegające na powoływaniu się na osobiste wpływy lub znajomości, wykorzystywaniu łatwości lub przymusowego położenia, nadużyciu zaufania, wywieraniu presji, udzielaniu nierzetelnych obietnic lub gwarancji;
- 4) narzucające się, w szczególności poprzez naruszenie sfery prywatności;
- 5) zawierające bezpośrednie porównywanie jakości czynności zawodowych z czynnościami innych, możliwych do identyfikacji osób;
- 6) zawierające wykaz klientów lub dane umożliwiające ich identyfikację - o ile nie wyrazili na to zgody; radca prawny nie może jednak informować o klientach oraz o prowadzonych w ich imieniu sprawach karnych, karnych skarbowych, o wykroczenia, rodzinnych i opiekuńczych.

Należy zatem dokonać oceny treści artykułu sporządzonego i zamieszonego przez obwinionego przez pryzmat reguł określonych w art. 31 pkt 3 i 32 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Z norm deontologicznych zawartych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego nie wynika bezwzględny i całkowity zakaz informowania o wykonywaniu zawodu, jednak informacja taka nie może ona przybrać treści zawierającej elementy wskazane w art. 32 KERP.

Sąd Odwoławczy oceniając treść artykułu obwianego, uznał, że nie zawiera on zakazanych rzeczonymi normami Kodeksu Etyki Radcy Prawnego treści.

Obwiniony radca prawny w świetle regulacji Kodeksu Etyki Radcy Prawnego miał prawo posłużyć się tytułem zawodowym oraz zamieścić informację, że wykonuje zawód w ramach prowadzonej Kancelarii. Takie zachowanie jest dopuszczone na gruncie art. 31 pkt 3 KERP.

Radca prawny ma prawo do informowania swoich potencjalnych klientów o obszarach, w których się specjalizuje. Z dostępnych ze strony internetowej Kancelarii (...) informacji wynika, że specjalizuje się ona m.in. „w tworzeniu kompleksowych strategii podatkowych, prawnych i księgowo- rachunkowych, zarówno pod prawem polskim jak i międzynarodowym. Reprezentujemy przedsiębiorców i osoby prywatne w postępowaniach przed organami podatkowymi, urzędami i sądami wszystkich instancji. Chronimy przedsiębiorców przed bezprawiem urzędniczym. Dbamy o bezpieczeństwo firm, właścicieli oraz ich rodzin. W celu umożliwienia naszym Klientom osiągnięcia celów biznesowych, powołujemy polskie i międzynarodowe podmioty gospodarcze oraz osoby prawne, holdingi i inne struktury organizacyjne. Zawsze bierzemy odpowiedzialność za efekty wdrażanych strategii, a w razie potrzeby przejmujemy zarządzanie procesami biznesowymi.”

W tym kontekście treść opublikowanego artykułu jest zbieżna ze specjalizacją obwinionego radcy prawnego, i nie można w tym zakresie stawiać zarzutu z art. 32 KERP.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego jakkolwiek sam artykuł w sposób negatywny oceniał zmiany prawa, radca prawny miał prawo do wyrażenia swojej oceny. Nie można radcy prawnemu zabraniać formułowania ocen kierunku zmian prawa. Jest on bowiem uprawniony do wyrażania swoich poglądów i własnych osądów opierających się na doświadczeniu w stosowaniu i wykładni prawa. Z tych też przyczyn nie można twierdzić, że publikacja zamieszczona przez obwinionego ukierunkowana jest na wywołanie u odbiorcy - czytelnika obawy przed działaniem organów administracji publicznej, zmierzającym do pozbawienia majątku. Obwiniony formułuje jedynie własne negatywne oceny kierunku zmian prawa. Zamieszczenie nazwy kancelarii pod publikacją również nie stanowi zachowania niedozwolonego na gruncie KERP.

W tym zakresie Sąd oceniający zachowanie i treść publikacji obwinionego nie podzielił ocen odwołującego się Ministra Sprawiedliwości, iż publikowanie na portalach internetowych, pod polemiką dotyczącą zmian legislacyjnych wraz z proponowanymi rozwiązaniami prawnymi, nazwy kancelarii, w której obwiniony wykonuje zawód radcy prawnego oraz profilu zawodowego kancelarii, stanowi przekroczenie dopuszczalnego informowania o wykonywaniu zawodu i mogą zawierać znamiona niedozwolonej promocji.

Sąd również nie podzielił ocen odwołującego, że wskazanie w publikacji nazwy kancelarii wraz z informacją, że kancelaria zajmuje się ochroną majątku służy informowaniu o wykonywaniu zawodu nastawionym na pozyskiwanie klientów, nakierowane na bezpośrednio na zawarcie umowy o świadczenie pomocy prawnej, a tym samym jest to działanie niedozwolone na gruncie KERP. W ocenie Sądu jest to zbyt daleko idąca teza bowiem wielu radców prawnych

publikuje w różnych portalach internetowych i czasopismach artykułu zgodne z ich specjalizacji zawodową pod którymi zamieszczają informacje o kancelariach, w których wykonują zawód. W tym stanie rzeczy Wyższy Sad Dyscyplinarny nie podzielił argumentacji prezentowanej przez Ministra Sprawiedliwości uznając, iż Okręgowy Sad Dyscyplinarny poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne. Wyższy Sad Dyscyplinarny uznał zaskarżony wyrok Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego za słuszny.

Sąd Odwoławczy nie dopatrył się również przesłanek zastosowania z urzędu art. 439 kpk lub art. 440 kpk.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie orzeczono zgodnie z art. 70⁶ ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych w zw. z §1 ust. 1 pkt 2 uchwały nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.